

Попов Анатолій Олегович

здобувач вищої освіти 1 року навчання за другим (магістерським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

Науковий керівник: к.пед.н., доц. І.Ф. Будз

**ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ОСНОВІ АУДІЮВАННЯ
У СТАРШІЙ ШКОЛІ ЗЗСО**

Контроль є невід'ємною частиною будь-якої системи вивчення іноземної мови. На відміну іншомовної освіти, де метою є формування навичок і вмінь мовлення іноземною мовою, завдання контролю полягає насамперед у визначенні та оцінці рівня їхнього розвитку. Основна мета контролю в процесі вивчення іноземної мови – управління цим процесом.

Об'єктами контролю можуть бути слухово-вимовні, лексичні, граматичні навички та вміння здійснювати мовленнєву діяльність у говорінні, аудіюванні, читанні та письмі з урахуванням соціокультурних особливостей цих видів мовленнєвої діяльності.

Залежно від ступеня навчання в ЗЗСО учні повинні набути певного рівня навичок іншомовного спілкування в рамках вивченого мовного та мовленнєвого матеріалу. Тематика та обсяг матеріалу, тривалість висловлювань, обсяг і змістовні характеристики тексту для читання та аудіювання, а також словниковий, граматичний і фонетичний мінімум змісту, що має бути засвоєний у ЗЗСО.

Відповідно до рекомендацій Ради Європи та інших національних нормативних документів останнім часом тестовий контроль знань став основним методом контролю набутих знань.

Зарубіжні методисти Артура Хьюза, Гарольда Медсена, Пенні Ура, Тіма Макнамари схиляються до позиції, що тестування є одним із найбільш оптимальних і ефективних методів контролю, оскільки займає менше часу і дозволяє працювати з кожним учнем на тому рівні володіння мови, який у нього є.

Тести є специфічним способом вимірювання іншомовної компетенції тих, хто вивчає або носіїв іноземної мови, і вони широко поширені в сучасних національних і міжнародних методиках навчання мов. Слід зазначити, що

Напрямок 5. Актуальні тенденції лінгводидактики.

незважаючи на визнання важливої ролі тестів у вивченні іноземних мов, тести не стали невід'ємною частиною процесу вивчення іноземних мов у всіх навчальних закладах країни. Водночас варто зазначити, що в системі освіти розвинутих країн тестування вже давно посідає центральне місце у вивченні іноземної мови, виконуючи основну функцію, що визначає успішність вивчення іноземної мови [3, с.10].

Під час навчання іноземних мов у ЗЗСО широко використовуються лінгводидактичні тести. Лінгводидактичні тексти – це серія завдань, підготовлених відповідно до конкретних вимог, метою яких є визначення показників якості та можливість виявлення мовної та/або комунікативної компетенції учасників тестування. Це оцінка результатів тесту за заздалегідь визначеними критеріями.

Основними показниками якості тестів є валідність, надійність, диференційованість, практичність і доступність.

Валідність – це характеристика тексту, яка показує, що саме вимірює тест і наскільки ефективно він це вимірює. Валідність тесту означає здатність оцінювати певну здатність володіння іноземною мовою та ступінь набуття цієї здатності.

Надійність є необхідною умовою валідності тесту. Надійність тесту визначається стабільністю роботи, як інструмента вимірювання. Надійні тести дають однакові результати при повторенні.

Диференційна здатність – це властивість тесту, яка вказує на те, чи може тест розрізнити встигаючих і невстигаючих тестованих.

Практичність тесту – це характеристика тесту, яка визначає:

- доступність і зрозумілість змісту тестових вказівок і тестових завдань для розуміння учасниками тестування;
- тести можна легко налаштувати за різних умов;
- легка перевірка відповідей, визначення та оцінка результатів [2, с.89].

Економічність— це коли тестування передбачає мінімальні витрати часу, зусиль і витрат на створення тестів.

Тести навчальних досягнень складаються відповідно до шкільних програм і використовуються для поточного та підсумкового контролю. Крім того, тести

Напрям 5. Актуальні тенденції лінгводидактики.

можна поділити на мовні тести, що визначають рівень володіння мовою, і мовленнєві тести, що визначають рівень розвитку мовних навичок.

Тести є засобом перевірки вивченого матеріалу і можуть бути використані для розвитку як граматичних, так і лексичних навичок. У цьому контексті аудіювання може бути видом мовленнєвої діяльності, на основі якого можна застосовувати різні типи тестів для формування лексичної компетенції взагалі і на старшому етапі зокрема.

Сучасна лінгвістика розглядає мову як ієрархічну структуру, що складається з кількох рівнів, кожен з яких характеризується набором певних мовних одиниць. На лексичному рівні працюють такі одиниці, як слова, стійкі словосполучення та мовленнєві кліше.

Вивчаючи іноземну мову, учні повинні засвоїти значення й форму певної кількості цих одиниць, визначених вимогами програми, і вміти використовувати їх у різних видах мовленнєвої діяльності.

Під час аудіювання виконуються такі лексичні операції:

- розпізнавання та виділення лексичних одиниць (ЛО) у мовних потоках під час аудіювання;
- семантизації ЛО;
- поєднання лексичних значень при формуванні синтагменої, фразової і понад фразової єдності [2, с.90].

Об'єктами контролю в лексичних тестах аудіювання є базові рецептивні лексичні навички та знання лексики, і наше дослідження базується на використанні цього типу тесту.

Наприклад:

- пов'язувати аудитивні образи із семантикою.
- розрізняти схожі за звучанням слова за їх інформативними ознаками;
- розрізняти омоніми, синоніми й антоніми;
- володіти рецептивним механізмом зв'язування;
- користуватися словотворчою і контекстуальною здогадкою;

Напрям 5. Актуальні тенденції лінгводидактики.

- швидке визначення графічних зображень слів на основі слухо-моторних навичок, якщо до цих відношень застосовувати символічні правила;
- прогностичні та перцептивні індикатори широко використовуються для асоціації певної діяльності з новим (або раніше вивченим) лексичним матеріалом тощо [1, с.86].

Вибір техніки тестування лексичних навичок аудіювання визначається такими факторами:

- доцільність методики перевірки рівня розвитку лексичних навичок аудіювання;
- об'єктивність та економічність тестових завдань;
- характером лексичних труднощів аудіювання;
- доцільністю використання рідної мови;
- метою тестування;
- технічне оснащення.

Найпоширенішими типами тестових завдань, які відповідають різним розумовим завданням, є тестові завдання на встановлення відповідності об'єктів, завдання на завершення, завдання з відповідями на запитання та завдання на узагальнення. Меншою мірою в навчальному процесі використовуються тестові завдання на групування, перетворення, узагальнення, вдосконалення, оцінювання інформації.

Знання типів і характеристик текстів для аудіювання допоможе підвищити та покращити результати роботи з учнями старшого етапу, та разом з тим важливо знати вимоги, що ставляться до аудіотекстів при навчанні учнів.

Список використаної літератури

1. Мусейчук С.М. Тестування як основна форма контролю при навчанні іноземних мов. Лінгвометодичні концепції викладання іноз. мов у немовних вищих навчальних закладах України: зб. наук. статей учасників Всеукр. наук. - практ. конф., Київ, 23-24 грудня 2018 р. / ред. кол.: І.І.Тимошенко (голова) та ін. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2018. 583 с.